

رابطه بین انگیزش تحصیلی و انتظار از ازدواج در میان دانشجویان تاریخ و علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت اله کمالوند خرم آباد

سعید رومانی^۱، فهیمه قبادی^۲، سعیده عینی^۳

^۱ دکترای برنامه ریزی درسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، ایران

چکیده

تحقیق با هدف بررسی رابطه انگیزش تحصیلی و انتظار از ازدواج در بین دانشجویان فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند خرم آباد انجام گرفت. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دوره ی کارشناسی و نمونه انتخاب شده تعداد ۱۰۰ نفر که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبی انتخاب شدند. روش تحقیق از نوع هدف کاربردی و از نوع توصیفی - همبستگی بود. برای سنجش انگیزش تحصیلی از پرسشنامه هارتر و برای سنجش انتظار از ازدواج از پرسشنامه انتظار از ازدواج (ام ای اس) که روایی آن ها به شیوه اعتبار یابی محتوایی و پایایی آن ها با استفاده از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد. روش های آماری (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون، ازمون تی و رگرسیون) استفاده شد. نتایج نشان داد: بین ابعاد انتظار از ازدواج [انتظار واقع گرایانه] با انگیزش تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و با ابعاد [انتظار بدبینانه و انتظار ایده آل گرایانه] با انگیزش تحصیلی رابطه معنی داری وجود ندارد. محاسبه ضرایب رگرسیون جهت پیش بینی انگیزش تحصیلی نشان داد که ۹ درصد واریانس انگیزش تحصیلی توسط ابعاد انتظار واقع بینانه، انتظار ایده آل گرایانه و انتظار بدبینانه پیش بینی می شود. همچنین بر اساس ضرایب بتا (β) مشاهده می شود که بعد انتظار واقع بینانه با ضریب بتای ۰.۲۸. پیش بینی کننده معنادار انگیزش تحصیلی است و انتظار ایده آل گرایانه با ضریب بتای ۰.۰۴ و انتظار بدبینانه با ضریب بتای ۰.۰۲ به ترتیب پیش بینی کننده ی غیرمعنادار انگیزش تحصیلی هستند.

واژه های کلیدی: رابطه، انگیزش، تحصیل، انتظارات، ازدواج، دانشجو

مقدمه و بیان مسئله

اصطلاح انگیزش نخستین بار از واژه لاتین Move که به معنی حرکت است گرفته شد. انگیزه را چرایی رفتار گویند. به عبارت دیگر هیچ رفتاری را فرد انجام نمی دهد که انگیزه ای یا نیازی، محرک آن نباشد. انگیزش انسان اعم از خودآگاه یا ناخودآگاه، ناشی از نیازهای اوست. بنابراین در تعریف انگیزه میتوان گفت: انگیزه یا نیاز عبارت است از حالتی درونی و کمبود یا محرومیتی که انسان را به انجام یک سری فعالیت و می دارد (سید جوادین، ۱۳۸۶، ص ۴۵۵). انگیزش پدیده ای است ذاتی که تحت تاثیر چهارعامل، یعنی موقعیت (محیط و محرک های بیرونی)، مزاج (حالت و وضعیت درونی ارگانیزم)، هدف (هدف رفتار، منظور و گرایش) و ابزار (ابزار دستیابی به هدف) قرار دارد. انسانها برای دستیابی به اهداف، نیازها و غرایز خود انگیزش لازم را کسب می نمایند. درخصوص جویندگان علم و دانشجویان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، ازاهمیت خاصی برخوردار است. با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود دنبال می کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (ریوجی ام، ۲۰۰۶). بنابراین می توان گفت انگیزش، دلایل رفتار افراد را نشان می دهد و مشخص می کند که چرا آنها به روش خاص عمل می کنند. رفتار دارای انگیزه، رفتاری با انرژی، جهت دار و دنباله دار است (استنراک، ۲۰۰۶).

راش (۱۹۹۴) انگیزه را عالی ترین شاهراه یادگیری دانسته، بدین معنی که هرچه انگیزه فرد برای آموختن و تحصیل بیشتر باشد فعالیت و رنج و زحمت بیشتری را برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد. انگیزه یکی از عوامل اصلی موثر در رفتار است، و در تمام کارکردهای فرد از قبیل فراگیری تحصیل، یادگیری و توجه، دقت، ادراک، یادآوری، فراموشی، خلاقیت و ابزار عشق و عواطف دارد.

«انگیزش» از جمله مفاهیم رایج در مسائل آموزشی است. وقتی در سیستم آموزشی مشکلاتی همچون افت تحصیلی رخ میدهد، از انگیزه یادگیرنده به عنوان یکی از علل مهم آن یاد میشود. در نظریه های آموزشی نیز «انگیزه» یک مفهوم اساسی به شمار میرود. روانشناسان و معلمان نیز انگیزش را یکی از مفاهیم کلیدی میدانند که برای توضیح سطوح مختلف عملکرد به کار میرود. این مفهوم تفاوت میزان تلاش برای انجام تکالیف درسی را بازگو میکند. بسیاری از معلمان با دانش آموزان بی انگیزه یا کم انگیزه مواجه میشوند؛ دانش آموزانی که هیچگونه علاقه ای به درس و هیچگونه انگیزه ای برای درس خواندن و تحصیل ندارند؛ یا اینکه تنها به بخش های خیلی خاص مطالب درسی علاقمندند. در مورد این دسته چه میتوان کرد و با چه نظریه هایی میتوان این موضوع را تحلیل نمود؟ در مرور نظریه های انگیزشی چندین نظریه اصلی قابل مشاهده است. فروید و هواداران اولیه او انسان را تحت کنترل غرایز زیستی میدانند. به نظر آنها غرایز رفتار را در کنترل خود دارند، تا اینکه انسان می آموزد که غرایز خود را از طریق «من» و «من برتر» مهار کند (حسن زاده، ۲۰۰۱). رفتارگرایان انسان را در آغاز مانند لوح سفیدی میدانند که تجارب او و پدیده های خارجی، افکار، انگیزشها و الگوهای رفتاری معینی را روی لوح سفید اولیه ثبت میکنند. برخی از انسانگرایان مثل مازلو و راجرز معتقدند انسانها زندگی را با گرایش به خوبی یا خودشکوفایی آغاز میکنند؛ اما یادگیری و پدیده های مهم دیگر است که این فرآیند را تسهیل یا بازدار می کنند. برخی دیگر از جریانات انسانگرایی و نیز روانشناسی گشتالت توجه خود را بر روی کلیت طبیعت انسان متمرکز کرده اند. تأکید آنها بر خود و اراده انسان است. طی ربع

^۱Raeo;2006^۲Astnrak;2006^۳Hasanzadeh,2001

قرن اخیر نیز دیدگاه های «شناختی» بر اساس تحلیل پایه های اجتماعی و رفتاری تأکید دوباره ای بر فرایندهای ذهنی و خودآگاهی داشته اند (کرمی، ۱۹۹۹) همانگونه که ملاحظه میشود هر یک از رویکردهای روانشناسی، دیدگاهها و نقطه نظرهای خاصی در مورد انگیزه و عوامل مؤثر بر آن دارند. به همین دلیل به نظر میرسد که وجود دیدگاهی جامع تر منوط به این است که عوامل مختلف روانشناختی و حتی مسائل جامعه شناختی مؤثر بر انگیزه تحصیلی دانش آموزان مورد توجه و بررسی قرار گیرد. بر همین اساس در پژوهش حاضر سعی شد که با رعایت نوعی جامع نگری، رابطه چهار دسته از عوامل فردی، خانوادگی، آموزشگاهی و اجتماعی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان مورد بررسی قرار گیرد. در راستای این هدف فرضیه های اصلی و جانبی مختلفی مطرح شد که به طور خلاصه عبارتست از: بین عوامل فردی و زیرمجموعه های آن (شامل متغیرهای منبع کنترل و میزان آشنایی با راهبردهای یادگیری و مطالعه)، عوامل خانوادگی و زیرمجموعه های آن (شامل وضعیت اجتماعی-اقتصادی خانواده، فضای روانی-عاطفی خانواده و نگرش والدین نسبت به تحصیل دانش آموزان)، عوامل آموزشگاهی و زیرمجموعه های آن (شامل نگرش دانش آموزان نسبت به امتحان، نگرش آنان نسبت به معلم یا معلمین، نگرش آنان نسبت به مسئولین مدرسه، و نگرش آنها نسبت به آموزشگاه - عاطفه آموزشگاهی-)، عوامل اجتماعی و زیرمجموعه های آن (شامل درک دانش آموزان از ارزش اهمیت تحصیلات در جامعه، درک آنها از تأثیر تحصیلات بر روابط و پایگاه اجتماعی، و نیز درک آنها از تأثیر تحصیلات بر اشتغال و زندگی آینده) با انگیزه تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد (سورسونس، ۲۰۰۵)، (منگال.اس.کا، ۲۰۰۴).

ازدواج از مؤلفه های جدی و اساسی تشکیل هر جامعه سالم به شمار میرود؛ هم از بعد فردی و هم از بعد اجتماعی. خانواده یکی از کهن ترین و در عین حال مهمترین نهادهایی است که انسان اجتماعی به وجود آورده و در سایه آن زیسته است. اهمیت و ضرورت نهاد خانواده و امر ازدواج بر کسی پوشیده نیست، حال آنکه با لحاظ مقتضیات فرهنگی - اجتماعی جامعه ما و توجه ویژه اسلام به ازدواج این امر برایمان اهمیت بیشتری می یابد. با توجه به نقش بسیار سازنده ازدواج در زندگی فردی و اجتماعی، در دین اسلام در مورد ازدواج بسیار سفارش شده است که همگی بر اهمیت و آثار ارزنده آن دلالت دارد. به بیان محمد تقی جعفری: «برتراند راسل، فیلسوف مشهور اروپایی، به من نوشت: چرا اسلام اینقدر به ازدواج بها داده و برای آن قانون وضع کرده است؟ در جواب نوشتم: مسئله انسان است. با ازدواج می‌خواهد انسان به وجود آید». از طرف دیگر، جایگاه ویژه خانواده در جامعه ایرانی، نگرش جوانان به ازدواج و چگونگی عملکرد جوانان در سن ازدواج را با اهمیت تر میکند. مهمتر آنکه با توجه به جوان بودن جمعیت (حدود یک سوم جمعیت این کشور، یعنی بیش از ۲۴ میلیون نفر را جمعیت جوان ۲۰ تا ۳۵ ساله تشکیل میدهند) هرگونه تغییر و تحول در ازدواج و تشکیل خانواده و موضوع های مرتبط با آن در حکم مسئله یا چالشی در جامعه قابلیت مطالعه و بررسی دارد.

آمارها نشان میدهند ازدواج در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با ۱۳۸۹ کاهش ۹/۱ درصدی داشته است. به بیان دقیق تر ازدواج در این سال در مقایسه با قبل ۱۶ هزار و ۸۳۵ مورد کاهش داشته است. از سویی در جامعه افزایش سن ازدواج مشاهده میشود؛ به طوری که بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰، متوسط سن ازدواج برای پسران ۲۶/۷ و برای دختران ۲۳/۴ برآورد شده است که اساسا ناشی از توجه فزاینده جامعه به تحصیلات آکادمیک و در پی آن، تغییر در نگرش

*Karami,1999

*Thorsons,2000

*Mangal.s.k,2002

و بافت فکری و فرهنگی جوانان درباره ازدواج است. ترس از مسئولیت های ازدواج، فشارهای اقتصادی، سبک زندگی فردگرایانه و لذت طلبانه تر و به همین ترتیب، افزایش سطح توقع پسران و به ویژه دختران از داشتن روابط عاطفی و عشق محورانه به جای روابط سنتی و عقلانی در ازدواج، همگی از جمله دلایل و شاخصه های افزایش سن ازدواج اند. با همه اینها، طبیعی به نظر می رسد که ازدواج نیز مانند بسیاری از نهادها و پدیده های اجتماعی در طی گذر زمان مشمول تغییر و تحول شده است، تحولاتی که منجر به تغییر سن و کارکردهای ازدواج شده است. انتظاراتی که افراد از ازدواج دارند رفته رفته دگرگون شده و انگیزه ها و چشم داشت های جدید کنش گران را به سوی تأهل می کشاند یا حتی از آن باز می دارد. ویلیام گود بر این باور است که در نظام خانواده در جهان تغییرات ملموسی به وجود آمده است که همه اینها در نقطه مشترکی با هم تلاقی می یابند. این تغییرات عبارتند از: افزایش سن ازدواج، کاهش ازدواج های ترتیب یافته و افزایش آزادی در انتخاب همسر. به باور او، پارامترهای ازدواج در جوامع گوناگون به همگرایی نزدیک میشوند (ویلیام گودی، ۱۹۶۳). با تحولاتی که در گرایش و تمایل جوانان به ازدواج به وجود آمده و روند رو به رشد جوانانی که ازدواجشان با تأخیر صورت میگیرد، این امر به معضل تبدیل شده است. برای شناخت این تغییرات و اثرهای آن و دستیابی به نگرش جوانان درباره ازدواج و تشکیل خانواده، بررسی و مطالعه درباره چرایی و واکاوی عوامل آن ضروری است. مرحله تشکیل خانواده و ازدواج اولین و مهمترین مرحله در زندگی خانوادگی است و در آن انتخاب همسر صورت می گیرد و موفقیت در دیگر مراحل زندگی به موفقیت در این مرحله بستگی دارد. (فرایدمن، ۲۰۰۳). در این زمینه تحقیقات نشان می دهد که انتخاب همسری مناسب در احساس خوشبختی و یا بدبختی فرد نقش اساسی دارد (مظاهری، ۱۳۸۳). ازدواج سنت پیامبر است. مسئله ازدواج در اسلام بقدری اهمیت دارد که پیامبر (ص) فرمودند: کسی که ازدواج کرده است نصف دین خود را کامل کرده است. ازدواج پیوند مشترک دو فرد با حفظ استقلال نسبی هریک در جهت تکامل شخصیت طرفین است (دیزجانی و خرامین، ۱۳۹۵). ازدواج یکی از انتخاب های مهم و سرنوشت ساز هر زن و مردی است. این انتخاب یکی از مراحل و فرایندهای رشد محسوب می شود که در تکامل ابعاد درونی و شخصیتی انسان تأثیر مهمی می گذارد.

خداوند در قرآن کریم ازدواج را مایه ی آرامش و روان و مایه ی ایجاد انس و الفت بین زوجین معرفی کرده و مومنین را به ازدواج توصیه کرده است. ازدواج یکی از مهمترین مسائلی می باشد که از نظر اسلام دارای اهمیت زیادی است. بهداشت و سلامت روان برای موفقیت در ازدواج و خانواده مؤثر است. ازدواج به عنوان یک پدیده اجتماعی از جنبه های مختلف قابل مطالعه و تحقیق می باشد. میزان گرایش به ازدواج در هر جامعه ای براساس انگیزه مندی افراد آن جامعه قابل تبیین است. ازدواج بر حسب ماهیت، نوع و انگیزه می تواند پیامد مثبت و منفی داشته باشد. ازدواج در بستری پیچیده ترین و حساس ترین روابط اجتماعی بین دو جنس مخالف برقرار می شود و مقدمه و منشأ خانواده می شود.

طبق تعریف ریو^۹ (۲۰۰۵) انگیزه فرایندی درونی است که رفتار را نیرومند ساخته و هدایت می کند. انگیزه اصطلاحی کلی برای مشخص کردن زمینه ی مشترک نیازها، شناختها و هیجانهاست. ازدواج تابعی است از این سه عامل که متأثر از انگیزه های درونی و بیرونی است. انگیزه های درونی عموماً شامل نیازها هستند که خود به انواع زیستی، روانی و اجتماعی قابل تقسیم هستند. همانگونه که عشق مهمترین وجه هیجانی انگیزش ازدواج را تشکیل می دهد. دلایل ازدواج هم به وجه شناختی

^۸ViliamGoode, 1963: 57

^۹friedman, 2003

^۱Raeo; 2005

انگیزش اشاره دارد و دربرگیرنده ی باورها، نگرش ها و انتظارات افراد درباره ی ازدواج می باشد. براین اساس انگیزه مندی ازدواج تا حدود زیادی به میزان احتمال تحقق باورها، نگرش ها و ترجیحات فرد بستگی پیدا می کند. بنابراین بخش مهمی از انگیزه مندی مناسب و کافی برای ازدواج درگرو رشد ابعاد شناختی آن یعنی یافتن چرایی منطقی ازدواج، برخورداری از عقاید و نگرش های منطقی و بالاخره تعیین اولویت ها و انتظارات واقع بینانه نسبت به ازدواج و انتخاب همسر می باشد.

براساس نتایج منصوریان^۱ (۱۳۸۸) مهم ترین اهداف ازدواج از دیدگاه افراد ۱۸ تا ۳۵ ساله به ترتیب: ارضای میل جنسی ۳۰ درصد، رسیدن به آرامش روحی ۲۹ درصد، حفظ دین و سنت ۱۱ درصد، بقای نسل ۵ درصد، فرار از تنهایی ۲ درصد، تکمیل کننده وجود انسان ۱ درصد و همه موارد ۲۱ درصد بوده است. همچنین درخصوص دسته بندی انگیزه افراد برای ازدواج؛ انگیزه جنسی ۴۶ درصد، انگیزه رفتاری ۲۳ درصد، انگیزه اجتماعی ۲۲ درصد و انگیزه اخلاقی ۹ درصد را شامل می شد. ازدواج مهم ترین قدمی است که فرد درزندگی برمی دارد. این اقدام ممکن است همه ی زندگی فرد را از نو بسازد و یا خراب کند. ممکن است شخصیت فرد را بنا و یا متلاشی کند، می تواند باعث رشد هرجنبه از اخلاق و یا باعث شکست و افسردگی شود (دژکام، ۱۳۸۳).

نتایج تحقیق شولز^۲ در دانشگاه هاروارد (۲۰۰۳) تحت دستاوردهای تجارب آموزش دانش آموزان دبیرستانی نشان می دهد، روابط دانش آموزان درمدرسه یادگیری، یاددهی با حمایت های خانواده و حمایت های اجتماعی مرتبط است (عسکری راد، ۱۳۸۴). از نظر جنسیت پژوهش ها نتایج متفاوتی درزمینه انگیزه پیشرفت دارند:

۱- بین انگیزش پیشرفت در دانش آموزان دختر و پسر تفاوت وجود دارد. انگیزش پیشرفت دانش آموزان پسر بیشتر از دانش آموزان دختر است (عسکری راد، ۱۳۸۴).

۲- بین دختران و پسران از لحاظ انگیزش پیشرفت و منبع کنترل تفاوت معنی داری وجود ندارد (امیر افشار، ۱۳۸۰).

۳- دختران از انگیزش پیشرفت بالاتری نسبت به پسران برخوردارند (دارابی، ۱۹۹۹^۳). با عنایت به موارد فوق پژوهش حاضر رابطه محیط خانواده و انگیزش پیشرفت را در دانش آموزان پیش دانشگاهی شهر یزد مورد بررسی قرار می دهد، که انگیزه پیشرفت دارای مؤلفه های جهت گیری کار، تسلط و رقابت های میای می باشد و محیط خانواده شامل ابعاد ارتباطی، رشد شخصیتی و محیطی منظم است.

نتایج تحقیقات امیر افشاری (۱۳۸۰) تفاوت معناداری بین انگیزه پیشرفت دختران و پسران مشاهده نکرده است.

نتایج عسکری راد (۱۳۸۳) نشان می دهد که بین نمرات انگیزه پیشرفت پسران و دختران رابطه معنا داری وجود دارد و پسران از انگیزه پیشرفت بالاتری برخوردار بودند و همچنین جو عاطفی خانواده دانش آموزان پسر بهتر از دانش آموزان دختر می باشد.

^۱Mansorian;1388

^۲Dejkam;1383

^۳Sholz;2003

^۴Darabi;1399

تفاوت انگیزه ها در میان دو جنس تحقیقات سراج زاده^۴(۱۳۸۵) حاکی از آنست که تفاوت قابل ملاحظه ای در نگرش دانشجویان دختر و پسر نسبت به موضوعات خانواده و ازدواج وجود دارد که از جمله ایلدرآبادی^۵(۱۳۸۵) تفاوت های معناداری را در معیارهای انتخاب همسر در بین دو جنس مشاهده نمود. در بررسی اولویت بندی ملاکهای انتخاب همسر نیز (صدقت^۶، ۱۳۸۵) پسران به ملاکهای همچون تطابق هیجانی، جاذبه جنسی، وفاداری، زیبایی، اصالت خانواده، خوش اندامی، پاکدامنی، هوش و پوشش اولویت داده در حالیکه دختران به ملاکهای چون شغل همسر، حس مسئولیت، مدرک تحصیلی، استقلال فکری و مالی، حس مشورت، مسکن و صداقت اولویت می دهند.

در تحقیقی (سیمپسون^۷، ۱۹۸۶) از جوانان سوال شد "چنانچه طرف مقابل شما تمام ویژگی های مطلوب مورد نظر شما را داشته باشد؛ اما شما عاشق او نباشید، آیا با وی ازدواج خواهید کرد؟"

حداقل ۸۰ درصد افراد به آن پاسخ منفی دادند. همگی این یافته ها اشاره دارند بر یکی از تحولات اساسی در معنای ازدواج در قرن اخیر که به تعبیر چرلین^۸(۲۰۰۴) تغییر ازدواج از نهادی سنتی به ازدواج دوستانه است که در آن تاکید بر انتخاب فردی و رشد شخصی بوده و دوطرف همدیگر را به مثابه دوست یا شریک با اهدافی مشترک می بینند که عشق و رضایت هیجانی معیار اصلی آن است (به نقل از ماس، ۲۰۰۸). این درحالی است که از نظر روانشناسانی همچون اولسون^۹(۱۹۹۹) عشق پیشگوی خوبی برای یک ازدواج موفق نخواهد بود و یافته های ویلکاکس و دیو^{۱۰}(۲۰۱۰) نیز آن را تایید می کنند چرا که ازدواج هایی که براساس عشق صورت می گیرند، علی رقم رضایت خاطر بالا، سطوح بالایی از تعارض و طلاق را در بر دارند.

نتایج اولسون^{۱۱}(۱۹۹۹) مهمترین دلایل مثبت و انگیزه ازدواج را شامل مصاحبت و دوستی، عشق و صمیمیت، داشتن شریک حمایت کننده، داشتن شریک جنسی و نقش والدینی دانسته است. فضای رومانتیک حاکم بر ازدواج، افراد را در تشخیص و تبیین دلایل و انگیزه های ازدواجی خود با چالش مواجه ساخته و با غلبه ی وجوه هیجانی برشناختی بسیاری از اولوبت های اصلی هدر نظر آنان رنگ می بازد. زوج ها اغلب در تشخیص انگیزه ها و اعمال خود به شیوه ی عینی مشکل دارند. منطقی بودن درباره ی دلایل ازدواج کارآسانی نیست، اما آنهایی که با دلایل و انگیزه های مثبت ازدواج می کنند، زندگی شادتری نسبت به آنهایی که با دلایل و انگیزه منفی ازدواج می کنند. این مقاله به بررسی این موضوع پرداخته و با سنجش میزان انگیزه مندی افراد برای ازدواج درصدد آن است تا دلایل آنان را برای ازدواج و انگیزه آنها را در ابعاد مختلف اعم از مثبت و منفی تعیین نموده و جایگاه ارتباط و آنها را در چارچوب یک مقوله بندی معنا دار تبیین نمایند.

^۱Šeraj zadeh;1385

^۲İilder Abadi;1385

^۳Sedaghat;1385

^۴Šimpeson;1986

^۵Cherlin;2004

^۶Olson;1999

^۷Dio;2010

^۸Olson;1999

در پایان نظرها این است که نتایج پژوهش های اخیر نشان می دهد ، عوامل انگیزش بر پیشرفت تحصیلی نقش مهمی دارند. درواقع انسان ها با توجه به انگیزه های مختلف است که دست به عمل می زنند و تصمیم خود را در انجام کاری می گیرند. این انگیزه شامل انگیزه ازدواج نیز می باشد. گاهی اوقات افراد هدف از تحصیل را انتخاب های درست می دانند و همچنین هستند افرادی که با ادامه تحصیل خواسته اند از امر ازدواج سر باززنند. خلاصه اینکه نمی توان گفت چارچوب خاص و کلی بین انگیزش تحصیلی و انتظارات ازدواج وجود دارد. هر فرد انگیزه، معیارها و انتظاراتی از ازدواج دارد.

روش

روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نوع همبستگی و از نظر امکان کنترل متغیرها در زمره تحقیق های غیرآزمایشی^{۲۱} است. همچنین، از نظر روابط بین متغیرها از نوع توصیفی- همبستگی می باشد. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دوره ی کارشناسی مرکز ایت اله کمالوند در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ که تعداد آن ها ۶۰۰ نفر است. از این تعداد ۱۰۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبی به عنوان نمونه آماری مد نظر قرار گرفت. نیز برای برآورد حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان^{۲۲} (۱۹۷۰) استفاده شد. برای انگیزش تحصیلی از پرسشنامه استاندارد انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد. این مقیاس از ۳۳ گویه ۵ گزینه ای در طیفی از هیچ وقت تا تقریباً همیشه طراحی شده است و هدف آن بررسی انگیزش تحصیلی در بین دانش آموزان می باشد این ابزار شکل اصلاح شده مقیاس هارتر (۱۹۸۱، ۱۹۸۰) به عنوان یک ابزار سنجش انگیزش تحصیلی است همانگونه که بیان شد مقیاس اصلی هارتر ، انگیزش تحصیلی را با سوالهای دو قطبی می سنجد که یک قطب آن انگیزش درونی و قطب دیگر آن انگیزش بیرونی است و پاسخ آزمودنی به موضوع هر سوال فقط می تواند یکی از دلایل بیرونی یا درونی را در بر داشته باشد از آنجا که در بسیاری از موضوع های تحصیلی انگیزه های درونی و بیرونی هر دو نقش دارند ، لپر و همکاران (۲۰۰۵) مقیاس هارتر را به شکل مقیاس های معمول در آوردند که هر سوال تنها یکی از دلایل انگیزش درونی و بیرونی را در نظر می گیرد. پایایی این پرسشنامه توسط ظهیری و رجبی (۱۳۸۸) با آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم افزار بالای spss بدست آمده است که زیر مقیاس انگیزش تحصیلی را ۰/۹۲ گزارش کرده اند. برای سنجش انتظار از ازدواج از پرسشنامه انتظار از ازدواج [MES] استفاده شد. این پرسشنامه از ۴۰ گویه ۵ گزینه ای در طیفی از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم بر اساس طیف لیکرت تشکیل شده است البته این شیوه نمره گذاری در برخی از سوالات معکوس می باشد. و هدف آن ارزیابی انتظارات افراد از ازدواج از ابعاد مختلف در سه بعد انتظار واقع گرایانه ، انتظار ایده آل گرایانه ، انتظار بدبینانه می سنجد،

^{۲۱}non- experimental

^{۲۲} Krejcie & Morgan

که برای بدست آوردن انتظار مربوط به هر بعد مجموع امتیازات آن بعد را باهم جمع نموده و به منظور بدست آورد امتیاز کلی پرسشنامه مجموع امتیازات تک تک سوالات را محاسبه می نمائیم. به طور کلی نمرات پایین تر نشان دهنده انتظارات بدبینانه از ازدواج، نمرات بالاتر نشان دهنده انتظار ایده آل گرایانه و نمراتی که در حد وسط هستند انتظارات واقع گرایانه را نشان می دهند. جونز و نلسون برای کل مقیاس، آلفای کرونباخ $0.79 - 0.80$ ، و دیلون ضریب 0.80 را گزارش کردند. برای توصیف و تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش های آماری توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی) استفاده شد.

– یافته های توصیفی

جدول ۱: آمارهای توصیفی مربوط به نمرات متغیرهای تحقیق در دانشجویان

متغیر	کمترین نمره	بیشترین نمره	میانگین	انحراف استاندارد
انگیزش تحصیلی	۲/۲۷	۳/۹۷	۳/۰۴	۰/۳۳
انتظار از ازدواج	۱/۸۷	۵/۱۳	۳/۴۱	۰/۵۲
انتظار واقع گرایانه	۱/۶	۵/۱۳	۳/۵۲	۰/۶۵
انتظار ایده آل گرایانه	۲/۰۰	۷/۲۹	۳/۴۶	۰/۷۷
انتظار بدبینانه	۱/۷۵	۱۰/۵۰	۲/۹۷	۱/۰۳

در جدول (۱) آماره های توصیفی (کمترین و بیشترین نمره، میانگین نمرات، انحراف استاندارد) مربوط به نمرات متغیرهای تحقیق در گروه دانشجویان مورد مطالعه ارائه شده است. یافته های استنباطی

فرضیه: بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج (انتظار واقع گرایانه، انتظار ایده آل گرایانه، انتظار بدبینانه) رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۲: ضرایب همبستگی بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج

متغیرهای پژوهش	انتظار واقع گرایانه	انتظار ایده آل گرایانه	انتظار بدبینانه	انگیزش تحصیلی	سطح معنی داری (sig)
انتظار واقع گرایانه	۱	-	-	۰/۳۱۲	۰/۰۵

انتظار ایده آل گرایانه	-	۱	-	۰/۲۱۸	۰/۰۵
انتظار بدبینانه	-	-	۱	۰/۰۳۰	۰/۰۵
انگیزش تحصیلی	۰/۳۱۲	۰/۲۱۸	۰/۰۳۰	۱	۰/۰۵

نتایج جدول (۲) نشان می دهد ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج (انتظار واقع گرایانه، انتظار ایده آل گرایانه، انتظار بدبینانه) در سطح آلفای ۵ درصد معنی دار است ($p < 0.05$). بنابراین، چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

جدول ۳. ضرایب رگرسیون جهت پیش بینی انگیزش تحصیلی

متغیر پیشبین	ضریب بتای غیر استاندارد	انحراف استاندارد خطا	ضریب استاندارد (β)	t	سطح معناداری	R	R ²
انتظار واقع بینانه	.۱۴	.۰۶	.۲۸	۲,۲۵	.۰۲	.۳۱	.۰۹
انتظار ایده آل گرایانه	.۰۲	.۰۵	.۰۴	.۳۸	.۷۰		
انتظار بدبینانه	.۰۰۷	.۰۳	.۰۲	.۲۱	.۸۳		

$$F=3,50 \quad P< .05$$

مقدار پیش بینی انگیزش تحصیلی توسط زیر مقولات انتظار از ازدواج چه مقدار می باشد؟ یافته های مندرج در جدول ۳ نشان می دهد که ۹ درصد واریانس انگیزش تحصیلی توسط ابعاد انتظار واقع بینانه، انتظار ایده آل گرایانه و انتظار بدبینانه پیش بینی می شود. همچنین بر اساس ضرایب بتای (β) مشاهده می شود که بعد انتظار واقع بینانه با ضریب بتای ۰.۲۸. پیش بینی کننده معنادار انگیزش تحصیلی است و انتظار ایده آل گرایانه با ضریب بتای ۰.۰۴. و انتظار بدبینانه با ضریب بتای ۰.۰۲. به ترتیب پیش بینی کننده ی غیر معنادار انگیزش تحصیلی هستند.

به منظور بررسی معنادار بودن ارتباط بین انگیزش تحصیلی از آزمون t مستقل دو دامنه با سطح معناداری

$P < 0.05$ استفاده شد. که نتایج آن در جداول زیر آمده است:

جدول (۴) خلاصه آزمون t مستقل انگیزش تحصیلی دانشجویان بومی و غیر بومی

انگیزش تحصیلی					
P	T	DF	SD	M	N
۰/۰۵	۰/۴۱۵	۹۸	۰/۳۳	۳/۰۴۸۹	۷۳
۰/۰۵	۰/۴۰۱	۴۳/۷۳۱	۰/۳۵	۳/۰۱۷۳	۲۷

با استفاده از آزمون تی گروه های مستقل، میانگین نمره فرسودگی تحصیلی دانشجویان بومی (۳/۰۴۸۹) و SD (۰/۳۳) با میانگین نمره های دانشجویان غیر بومی (۳/۰۱۷۳) و SD (۰/۳۵) مقایسه شد. بر اساس نتایج این مقایسه می توان گفت که تفاوت دو گروه به لحاظ آماری معنادار نمی باشد و انگیزش تحصیلی دانشجویان بومی و غیر بومی متفاوت نمی باشد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده نشان داد بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج (انتظار واقع گرایانه، انتظار ایده آل گرایانه، انتظار بدبینانه) با بعد انتظار واقع گرایانه رابطه مثبت و معنا داری وجود دارد و با دو بعد دیگر آن یعنی انتظار ایده آل گرایانه و انتظار بدبینانه رابطه غیر معنا دار وجود دارد. به عبارتی با تقویت بعد انتظار واقع گرایانه از ازدواج، میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان افزایش می یابد. بعلاوه، نتایج به دست آمده با نتایج تحقیق شولز در دانشگاه هاروارد (۲۰۰۳) تحت دستاوردهای تجارب آموزش با حمایت های خانواده و حمایت های اجتماعی مرتبط است، همخوانی دارد. همچنین، با نتایج راش (۱۹۹۴) که انگیزه را عالی ترین شاهراه یادگیری دانسته بدین معنی که انگیزه یکی از عوامل اصلی موثر در رفتار است، و در تمام کارکردهای فرد از قبیل فراگیری تحصیل، یادگیری و توجه، دقت، ادراک، یادآوری، فراموشی، خلاقیت و ابزار عشق و عواطف دارد. هماهنگ است. نتایج پژوهش حاضر با تحقیق حسن زاده (۲۰۰۱) که بیانگر این بود که فروید و هواداران اولیه او انسان را تحت کنترل غرایز زیستی میدانستند. و به نظر آنها غرایز رفتار را در کنترل خود دارند همسو می باشد. همچنین طبق نتایج ویلیام گود (۱۹۶۳) آمارها نشان میدهند ازدواج در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با ۱۳۸۹ کاهش ۹/۱ درصدی داشته است. از سویی در جامعه افزایش سن ازدواج مشاهده میشود؛ به طوری که بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰، متوسط سن ازدواج برای پسران ۲۶/۷ و برای دختران ۲۳/۴ برآورد شده است که اساسا ناشی از توجه فزاینده جامعه به تحصیلات آکادمیک و در پی آن، تغییر در نگرش و بافت فکری و فرهنگی جوانان درباره ازدواج است. انتظاراتی که افراد از ازدواج دارند رفته رفته دگرگون شده و انگیزه ها و چشم داشت های جدید کنش گران را به سوی تأهل می کشاند یا حتی از آن باز می دارد؛ همخوانی دارد. همچنین نتایج تحقیقات مظاهری (۱۳۸۳) در خصوص انتخاب همسری مناسب که در احساس خوشبختی و یا بدبختی فرد نقش اساسی دارد؛ با پژوهش حاضر هماهنگ است. براساس نتایج منصوریان (۱۳۸۸) که مهم ترین اهداف ازدواج از دیدگاه افراد ۱۸ تا ۳۵ ساله را بررسی کرده است با پژوهش حاضر همخوانی

ندارد. همچنین نتایج تحقیق حاضر با نتایج دژکام (۱۳۸۳) که در خصوص دسته بندی افراد از ازدواج صورت گرفته است مغایرت دارد و همخوانی ندارد. طبق تحقیقات صداقت (۱۳۸۵) که به بررسی اولویت بندی ملاکهای انتخاب همسر پرداخته بود دختران به ملاکهایی چون شغل همسر، حس مسئولیت، مدرک تحصیلی، استقلال فکری و مالی، حس مشورت، مسکن و صداقت اولویت می دهند که با نتایج پژوهش حاضر مرتبط و هماهنگ می باشد.

نتیجه گیری بر اساس فرضیه کلی

بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج (انتظار واقع گرایانه، انتظار ایده آل گرایانه، انتظار بدبینانه) با بعد انتظار واقع گرایانه رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

همان طوری که نتایج جدول ۳ نشان می دهد، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین انگیزش تحصیلی با بعد انتظار واقع گرایانه دانشجویان با ۰/۳۱ در سطح خطای $\alpha=0/05$ رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد ($P=0/05$)، بنابراین چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد بین انگیزش تحصیلی و بعد انتظار واقع گرایانه رابطه مثبت (مستقیم) و معنی دار وجود دارد. یعنی با افزایش نمرات انتظار واقع گرایانه در بین دانشجویان معلمان، نمرات انگیزش تحصیلی نیز افزایش می یابد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار می گیرد.

نتیجه این پژوهش، با پژوهش های انجام گرفته شولز دردانشگاه هاروارد (۲۰۰۳)، راش (۱۹۹۴)، حسن زاده (۲۰۰۱)، ویلیام گود (۱۹۶۳)، مظاهری (۱۳۸۳)، صداقت (۱۳۸۵) همسو است. این پژوهش گران معتقداند بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج رابطه معنادار وجود دارد.

نتیجه گیری بر اساس فرضیه ۱

بین انگیزش تحصیلی و انتظار واقع گرایانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه وجود دارد.

همان طوری که نتایج جدول ۳ نشان می دهد، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین انگیزش تحصیلی و انتظار واقع گرایانه دانشجویان (۰/۳۱۲) در سطح خطای $\alpha=0/05$ معنی دار است ($P<0/05$)، بنابراین چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد بین انگیزش تحصیلی و انتظار واقع گرایانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه مثبت (مستقیم) و معنی دار وجود دارد. یعنی با افزایش نمرات انتظار واقع گرایانه در بین دانشجویان معلمان، نمرات انگیزش تحصیلی نیز افزایش می یابد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار می گیرد.

نتیجه این پژوهش، با پژوهش های انجام گرفته توسط شولز (۲۰۰۳)، راش (۱۹۹۴)، حسن زاده (۲۰۰۱)، ویلیام گود (۱۹۶۳)، مظاهری (۱۳۸۳)، صداقت (۱۳۸۵) همسو است. این پژوهش گران معتقداند بین انگیزش تحصیلی و ابعاد انتظار از ازدواج رابطه معنادار وجود دارد.

نتیجه گیری بر اساس فرضیه ۲

بین انگیزش تحصیلی و انتظار ایده آل گرایانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیرمعنا دار وجود دارد.

همان طوری که نتایج جدول ۳ نشان می دهد، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین انگیزش تحصیلی و انتظار ایده آل گرایانه دانشجویان (۰/۲۱۸) در سطح خطای $\alpha=0/05$ معنی دار است ($P=0/7$)، بنابراین چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد بین انگیزش تحصیلی و انتظار ایده آل گرایانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیر

معنادار وجود دارد. یعنی با افزایش نمرات انتظار ایده آل گرایانه در بین دانشجویان معلمان، نمرات انگیزش تحصیلی دانشجویان نیز کاهش می یابد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار نمی گیرد.

نتیجه این پژوهش، با پژوهش های انجام گرفته توسط منصوریان (۱۳۸۸) و دژکام (۱۳۸۳) همسو است. این پژوهشگران معتقداند بین انگیزش تحصیلی و انتظار ایده آل گرایانه دانشجویان رابطه معنادار وجود ندارد.

نتیجه گیری بر اساس فرضیه ۳

بین انگیزش تحصیلی و انتظار بد بینانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیر معنا دار وجود دارد.

همان طوری که نتایج جدول ۳ نشان می دهد، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین انگیزش تحصیلی و انتظار بد بینانه دانشجویان (۰/۰۳۰) در سطح خطای $\alpha=0/05$ معنی دار است ($P<0/05$)، بنابراین چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد بین انگیزش تحصیلی و انتظار بد بینانه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیر معنی دار وجود دارد. یعنی با افزایش نمرات انتظار بد بینانه در بین دانشجویان معلمان، نمرات انگیزش تحصیلی دانشجویان نیز کاهش می یابد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار نمی گیرد.

نتیجه این پژوهش با پژوهش های انجام گرفته توسط منصوریان (۱۳۸۸) و دژکام (۱۳۸۳) همسو است. این پژوهشگران معتقداند بین انتظار بد بینانه از مولفه های انتظار از ازدواج دانشجویان معلمان با انگیزش تحصیلی دانشجویان رابطه غیر معنادار وجود دارد.

پیشنهادهای پژوهش

بر اساس فرضیه ۱

با توجه به تایید فرضیه اول مبنی بر اینکه بین انتظار از ازدواج واقع گرایانه با انگیزش تحصیلی دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به دانشجویان معلمان پیشنهاد می شود.

۱. توقعات بسیار بالا به سختی پاسخ داده می شوند. لذا چنانچه قادر نباشیم توقعاتمان را بر اساس واقعیت ها تنظیم کنیم، احتمالاً بطور مداوم احساس نارضایتی و ناکامی خواهیم کرد.
۲. برای اینکه یک ازدواج موفق داشته باشید بیش از آنکه عشق در رابطه پر رنگ باشد، امنیت و آرامش اهمیت دارد.

بر اساس فرضیه ۲

با توجه به رد فرضیه دوم مبنی بر اینکه بین انتظار ایده آل گرایانه با انگیزش تحصیلی دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیر معنادار وجود دارد. به دانشجویان معلمان پردیس آیت الله کمالوند پیشنهاد می شود.

۱. در انتخاب همسر نباید خیلی آرمان گرایانه فکر کنیم، هماهنگی و همفکری صد در صد با همسر آینده امان، امکان پذیر نیست و همیشه تعدادی ناهماهنگی و فاصله باقی خواهند ماند که برای جبران این فاصله باید به وسیله تفاهم، گذشت، محبت و بزرگواری آن را برطرف کرد.
۲. اگر انسان در مسئله انتخاب همسر، معیار و ملاک صحیح داشته باشد هیچ وقت دچار سرگردانی و اشتباه نمی شود باید بدانیم آن دقتی که در مورد انتخاب همسر مطرح می شود غیر از سخت گیری های بی مورد و افراطی است چرا که هیچ وقت همسر کامل و بدون هیچ عیب و نقص و از هر جهت مطابق با میل انسان، یافت نشده و نمی شود.

۳. آنچه که پرداختن به آن مهم و نیاز به رفع شدن دارد خودکمال گرایی است. گرچه کارکرهای فایده بخشی را نیز به همراه دارد اما موجب مشکلاتی در زندگی فردی می شود.

بر اساس فرضیه ۳

با توجه به رد فرضیه سوم مبنی بر اینکه بین انتظار بد بینانه با انگیزش تحصیلی دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان پردیس آیت الله کمالوند رابطه غیر معنادار وجود دارد. به دانشجومعلمان پردیس آیت الله کمالوند پیشنهاد می شود.

۱. کانون خانواده بر پایه ی محبت بین زن و شوهر مستحکم است در شرایطی که یکی از طرفین به دیگری اعتماد نداشته باشد در واقع یکی از اصلی ترین پایه های محبت فرو می پاشد و باعث دل سردی افراد می شود. بنابراین برای حفظ استحکام خانواده باید مهر و محبت بین زن و شوهر را بیشتر تقویت نمود.

۲. مشاوره قبل از ازدواج دانش دختران را راجب ازدواج افزایش می دهد.

۳. انتظارات و باورهای غلط درباره ازدواج و همسر آینده سمی برای یک رابطه کارآمد و پیوند زناشویی می باشد و باید این باورها و انتظارات غلط اصلاح یا تغییر پیدا کنند.

منابع

- (۱) آقاسی، محمد و فلاح مین باشی، فاطمه. نگرش جوانان ایرانی به ازدواج، انتخاب همسر و تشکیل خانواده. ویژه نامه پژوهش نامه زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی سال ششم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۴، ۱-۲۱.
- (۲) امانی، احمد و داوودی، بهزاد (۱۳۹۱). بررسی انگیزه ازدواج در بین دختران و پسران نامزد. فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال دوم، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۱.
- (۳) بهشتیان، محمد (۱۳۹۵). بررسی مقایسه ای ملاک های ازدواج (اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، ظاهری و دموگرافیک). جامعه پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هفتم، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۵، ۱۷-۱.
- (۴) حیدری، غلامرضا (۱۳۸۵-۸۶). رابطه محیط خانواده با انگیزش پیشرفت دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهر یزد. مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، دوره ششم، شماره ۱، شماره پیاپی ۴، زمستان ۹۰، ص ۳۳-۳۸.
- (۵) رشید، خسرو و همکاران. انگیزه تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه در رابطه با عوامل محیطی. نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش، سال هفتم، جلد ۷، شماره ۲، زمستان ۱۳۹۱.
- (۶) رضائی نیا، زهرا؛ محمدی، علی؛ نیسی، مریم؛ سحاقی حکیم (۱۳۹۶). ارائه یک مدل مقدماتی از ازدواج خوشبخت. رویش روانشناسی، سال ششم، شماره پیاپی ۲۰، پاییز ۱۳۹۶.
- (۷) ریو، جان مارشال (۲۰۰۵). انگیزش و هیجان. مترجم یحیی سید محمدی، ۱۳۸۹. (تهران: نشر ویرایش).
- (۸) سیدجوادین، سیدرضا (۱۳۸۶). مبانی سازمان و مدیریت، نگاه دانش، چاپ دوم.
- (۹) قاسمی، غلامرضا؛ فیروزنیا، سمانه و یوسفی، علیرضا (۱۳۸۸). ارتباط انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، بهار ۱۳۸۸، ۹، ۱.

- ۱۱) Amir Afshari M. Evaluation of the relationship between academic achievement motivation and control of source in the third year students of Shahed Guidance School I, in Teheran [MA thesis]. Tehran Islamic Azad Univer.
- ۱۲) Askari Rad M. Evaluation of the relationship between performance and emotional family environment with achievement motivation of high school's boys and girls students in Sabzevar ۲۰۰۴-۵. [MS thesis]. Tehran Islamic Azad University. 2005.
- ۱۳) Darabi, J. The relationship between family environment, social base and control location and achievement achievement motivation of third year high school students in sair. {phd thesis}. Tehran Islamic Azad University. 1999.
- ۱۴) Hassan Zadeh R Amuee N (Translators). [Angizesh baraye yadgiry (az nazariyye ta amal)]. Stapic DJ (Author). Tehran: Donyaye Pajvhesh, 2001. [Persian]
- ۱۵) Lindenfield G., Super Confidence, Thorsons, 2000.
- ۱۶) Mangal S.k., Advanced Educational Psychology, Delhi, Prentice Hall of India, 2002.
- ۱۷) Mohamadi Y (Translator). [Understanding motivation and emotion]. Reev JM (Author). 4th ed Virayesh. 2006. [Persian]
- ۱۸) Olson, D. H., Defrain, j. & Olson A. K. (1999). Building Relationships: Developing Skills for Life. Minneapolis: life innovations, Inc.
- ۱۹) Omidian M (Translator). [Educational psychology]. Santrock JW (Author). Yazd: Yazd University . 2006. [Persian]
- ۲۰) Rush Sheila. (1994) Analysis Factors that place student at risk. j Educational Research.
- ۲۱) Shvltz D., personilaty Thedies, in: karami Y., (Eds.), Tehran, Arasbaran publications, 1999.
- ۲۲) Simpson, J. Campbell, A & Berscheid, E. (1986). The Association between Romantic Love And Marriage. Personality and social psychology Bulletin 12:363-372.